Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Image not found or type unknow

Державний обліковий номер: 0824U000046

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 02-01-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коценко Маріна Сергіївна
2. Marina Kotsenko

Кваліфікація: 051

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9770-1510

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 051

Назва наукової спеціальності: Економіка

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 051 Економіка

Дата захисту: 21-02-2024

Спеціальність за освітою: Управління фінансово-економічною безпекою

Місце роботи здобувача: Поліський національний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493681

Місцезнаходження: бульвар Старий, 7, Житомир, Житомирський р-н., 10008, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 05.051.005

Повне найменування юридичної особи: Поліський національний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493681

Місцезнаходження: бульвар Старий, 7, Житомир, Житомирський р-н., 10008, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Поліський національний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493681

Місцезнаходження: бульвар Старий, 7, Житомир, Житомирський р-н., 10008, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.71.07

Тема дисертації:

1. Формування конкурентних переваг органічної продукції

2. Formation of competitive advantages of organic products

Реферат/анотація:

1. Мета: обґрунтування теоретико-методичних і прикладних рекомендацій, спрямованих на формування пріоритетних напрямів розвитку конкурентних переваг органічної продукції. Об'єкт дослідження: процес формування конкурентних переваг органічної продукції. Методи дослідження: загальнонаукові (діалектичний, наукової абстракції, аналізу і синтезу, графічний) та спеціальні економічні: порівняльного аналізу; статистично-економічний; економіко-математичний; монографічний, методи кластерного та дискримінантного аналізу. Теоретичні здобутки проілюстровано в історико-методологічних, теоретичних і методичних засадах та концептуальних висновках, представлених у дисертаційному дослідженні. Результати дослідження відкривають перспективи для поглиблення теоретико-методичних засад формування конкурентних переваг органічної продукції, що є підставою для використання основних пропозицій в освітньому процесі у Поліському національному університеті. Зокрема, закладені у дисертаційній роботі теоретичні основи формування конкурентних переваг органічної продукції, набули розповсюдження при викладанні дисциплін «Органічне виробництво і продовольча безпека» та «Соціальна відповідальність

бізнесу». Практичні результати: розробка теоретико-методичних і обґрунтування науково-практичних рекомендацій щодо формування конкурентних переваг органічної продукції на світовому ринку Наукова новизна: запропоновано методичний підхід до кількісного оцінювання конкурентних переваг органічної продукції на аграрному ринку, який включає етапи визначення конкурентних переваг і позиції підприємства на ринку та розробку стратегії забезпечення конкурентоспроможності виробників органічної продукції, що ґрунтується на визначенні собівартості продукції, рентабельності виробництва та реалізації, частки ринку та якості продукції як основних індикаторів конкурентних переваг, методу анкетування та фінансово-економічні методи; удосконалено класифікацію конкурентних переваг виробників органічної продукції залежно від типу їх конкурента, відповідно до якої їх розподілено на переваги відносно конкурента-виробника органічної продукції та конкурента-виробника традиційної продукції, яка включає: зниження витрат на виробництво, підвищення урожайності сільськогосподарських культур, поліпшення органолептичних характеристик продукції, додаткову сертифікацію продукції, дизайн пакування, розробку власного бренду, гнучкість до потреб споживачів; запропоновано концепт процесу формування конкурентних переваг органічної продукції, відповідно до якого виробники органічно сертифікованих продуктів функціонують у відкритій системі, що характеризується тісними каузальними зв'язками між інституціональним, соціально-економічним, природно-ресурсним середовищем та враховує цілі сталого розвитку та особливостей євроінтеграційного вектору розвитку держави; ідентифіковано етапи еволюції джерел конкурентних переваг, у рамках якої, окрім загальноприйнятих факторного, витратного, якісного, адаптивного, інноваційного етапів, виділено суспільно-орієнтований етап, який відповідає сучасним умовам створення переваг і характерною рисою якого є безпосередня участь суспільства у процесі формування конкурентних переваг; запропоновано методичний підхід до обґрунтування стратегій формування конкурентних переваг, до яких віднесено стратегії лідерства, успіху, розвитку, скорочення діяльності, помірного розвитку та стратегія консервативної політики, що ґрунтується на застосуванні методів дискримінантного та кластерного аналізу виробників органічної продукції за рівнем диверсифікації та структурою виробництва, плинністю та приростом посівної площі сільськогосподарських культур, приростом обсягу та рівня ефективності виробництва органічної продукції; систематизовано складові інституціонального середовища виробників органічної продукції та обґрунтовано недоліки інституціонального забезпечення виробництва органічної продукції в Україні, основними з яких є відсутність регламентованої процедури моніторингу відповідності виробничих процесів встановленим вимогам, механізмів регуляції географічних меж між виробниками органічної та традиційної продукції, порядку розподілу бюджетних коштів у галузі органічного виробництва. Ступінь впровадження: СВК «Ягідки, ПП «АГРОТЕМ ПЛЮС». Ефективність: результати дослідження сприятимуть формуванню конкурентних переваг органічної продукції та забезпечать підвищення конкурентоспроможності виробників органічної продукції на європейському та світовому ринках. Сфера використання: державні інституції, підприємства виробники органічної продукції, наукові установи НААН України, заклади вищої освіти економічного профілю.

2. Objective: to elaborate theoretical, methodological and applied recommendations aimed at forming priority areas for the development of competitive advantages of organic products. Research object: the process of forming competitive advantages of organic products. Research methods: general scientific (dialectical, of scientific abstraction, analysis and synthesis, graphical) and specialized economic: comparative analysis; statistical; mathematical; monographic, cluster and discriminant analysis methods. The theoretical achievements are illustrated in the historical, theoretical and methodological principles and conceptual conclusions presented in the dissertation. The results of the study open up prospects for further development of the theoretical and methodological basis for the formation of competitive advantages of organic products, making it possible to use the main proposals in the educational process at Polissya National University. Particularly, the theoretical basis for the formation of competitive advantages of organic products established in the dissertation has been applied in teaching the disciplines "Organic Production and Food Security" and " Corporate Social Responsibility". Practical results: theoretical and methodological development and rationale of scientific and practical recommendations for the formation of competitive advantages of organic products on the global market. Scientific novelty: we propose a

methodological approach to quantitative assessment of competitive advantages of organic products on the agricultural market, which includes the stages of determining the competitive advantages and the position of the enterprise in the market, as well as the elaboration of a strategy for ensuring the competitiveness of organic producers, based on determining the cost of production, profitability of production and sales, market share and product quality as the main indicators of competitive advantages; survey methods; financial and economic methods; improved classification of competitive advantages of organic producers by type of competitor, in accordance with which they are categorized into advantages relative to the competitor-producer of organic products and the competitor-producer of conventional products. This includes: reduced production costs, increased crop yields, improved organoleptic characteristics of products, supplementary product certification, packaging design, custom brand development, adaptability to consumer needs. We also propose the concept of the formation process of competitive advantages of organic products, which allows producers of organically certified products to function in an open system characterized by tight causal links between the institutional, socio-economic, natural resource environments and takes into account the goals of sustainable development and the specific features of the European integration direction of the State. The evolution stages of sources of competitive advantages were identified, within which, in addition to the generally accepted factor, cost, quality, adaptive and innovative stages, a socially oriented stage was allocated, which corresponds to the current conditions of creating advantages and whose characteristic feature is the direct societal involvement in the process of forming competitive advantages. The dissertation proposes a methodological approach to substantiating strategies for the formation of competitive advantages, including strategies of leadership, success, development, downsizing, moderate development and a conservative policy strategy based on the application of methods of discriminant and cluster analysis of organic producers by the level of diversification and the structure of production, turnover and growth of crops, growth in the volume and level of efficiency of organic production. The components of the institutional environment of organic producers were systematized and the shortcomings of institutional support for organic production in Ukraine were highlighted, the main ones being: the absence of a regulated procedure for monitoring the conformity of production processes with the established requirements; the absence of regulatory frameworks for the geographical boundaries between organic and conventional producers; and the absence of a procedure for the distribution of budget funds in the field of organic production. Degree of implementation: Yagidky AIC, AGROTEM PLUS PE. Effectiveness: the results of this study will contribute to the formation of competitive advantages of organic products and will ensure increased competitiveness of organic producers on the European and global markets. Field of application: state institutions, enterprises producing organic products, scientific institutions of the National Academy of Sciences of Ukraine, higher education institutions of economic profile.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Широке застосування технологій більш чистого виробництва та охорони навколишнього природного середовища

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Development of a competitive strategy of an organic production enterprise based on discriminant analysis / Kotsenko M., Tkachuk V., Kilnitska and el. Scientific Horizons. 2023. Vol. 26(6). P. 121–133. DOI: https://doi.org/10.48077/scihor6.2023.121. (1,04/0,5 ум. друк. арк. Особистий внесок автора: удосконалення стратегії забезпечення конкурентоспроможності виробників органічної продукції).

- 2. Коценко М. С. Основні джерела та чинники формування конкурентних переваг органічної продукції. Бізнес-навігатор. 2022. Вип. 1(68). С. 61–66. DOI: https://doi.org/10.32847/business-navigator.68-10. (0,54 ум. друк. арк.).
- 3. Коценко М. Еволюція розвитку конкурентних переваг органічної продукції. Bulletin of Sumy National Agrarian University. 2021. № 3(89). С. 24–30. DOI: https://doi.org/10.32845/bsnau.2021.3.4. (0,83 ум. друк. арк.).
- 4. Коценко М. С. Інституційні засади функціонування виробників органічної продукції та розвитку їх конкурентних переваг в Україні. Причорноморські економічні студії. 2022. Вип. 76. С. 110–116. DOI: https://doi.org/10.32782/bses.76-15. (0,75 ум. друк. арк.).
- 5. Коценко М. С. Методичні підходи до оцінки конкуретних переваг органічної продукції. Економіка та суспільство: електронний фаховий журнал. 2021. Вип. 24. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-24-26. (0,79 ум. друк. арк.).
- 6. Коценко М. С. Конкурентні переваги у системі забезпечення конкурентоспроможності органічної продукції. Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. Економічні науки. 2021. Вип. 43. С. 44–50. DOI: doi.org/10.32999/ksu2307-8030/2021-43-07. (0,75 ум. друк. арк.).
- 7. Коценко М.С. Основні підходи до визначення конкуренції. Світ економічної науки: зб. Міжнародної наук.-практ. конф., 20 грудня 2019 р. Тернопіль, 2019. Вип. 19. С. 14–16. (0,12 ум. друк. арк.).
- 8. Коценко М.С. Особливості факторів забезпечення конкурентних переваг органічної продукції. Пріоритетні напрями розвитку економіки: наукові дикусії : зб. матер. Всеукраїнської наук.-практ. конф., 22 травня 2020 р. Житомир, 2020. С. 23–27. (0,2 ум. друк. арк.).
- 9. Kotsenko M.S. Competitive advantages of organic products: the essence and sources of their formation. International Scientific Conference Relevant Trends of Scientific Research in the Countries of Central and Eastern Europe : Conference Proceedings, 20th November, 2020. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2020. P. 93–95. (0,12 ум. друк. арк.).
- 10. Коценко М.С. Сільські території як просторова локація виробництва органічної продукції в ЄС. Механізми управління розвитком територій : зб. наук. праць. Житомир : Поліський нац. університет, 2020. С. 254–258. (0,16 ум. друк. арк.).
- 11. Коценко М.С. Соціальна направленість виробництва органічної продукції в Україні. Органічне виробництво і продовольча безпека: зб. праць учасників IX Міжнародної наук.-практ. конф., 27–28 травня 2021 р. Житомир : Поліський нац. університет, 2021. С. 189–197. (0,33 ум. друк. арк.).
- 12. Коценко М.С. Тенденції розвитку ринку органічної продукції у світі та перспективи для України. Пріоритетні напрями розвитку економіки: наукові дискусі: зб. наук. праць Міжнародної наук.-практ. конф., 27 квіт. 2021 р. Житомир : Поліський нац. університет, 2021. С. 42– 47. (0,2 ум. друк. арк.).
- 13. Коценко М.С. Тенденції розвитку органічного виробництва в Житомирській області. Реформування економічної системи в контексті міжнародного співробітництва: механізми, стратегії та інновації: матеріали доповідей міжнар. наук.-практ. конф, 10–11 вересня 2021 р. / Ужгород. нац. ун-т, Ф-т міжнар. екон. відносин, Нац. ін-т стратег. дослідж. України. Ужгород : Гельветика, 2021. С. 38-41. (0,16 ум. друк. арк.).
- 14. Методика оцінювання конкурентних переваг органічної продукції. Основні принципи, напрями та завдання економічного розвитку країн : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 18 грудня 2021 р. Київ : Таврійський нац. університет ім. В.І. Вернадського, 2021. С. 42–46. (0,16 ум. друк. арк.).
- 15. Ткачук В.І., Коценко М.С. Інституційне середовище виробництва органічної продукції в Україні. Органічне виробництво і продовольча безпека : збірник праць учасників X Міжнародної наук.-практ. конф., 21–22 квітня 2022 р. Житомир : Поліський нац. університет, 2022. С. 422–425. (0,2/0,12 ум. друк. арк. Особистий внесок автора: пропозиції щодо удосконалення інституційного середовища виробників органічної продукції в Україні).
- 16. Коценко М.С. Особливості сертифікації та маркування органічної продукції в Україні. Проблеми виробництва і переробки продовольчої сировини та якість і безпечність харчових продуктів : матеріали

IV Міжнародної наук.-практ. конф., присвяченої 100-річчю Поліського національного університету, 16 червня 2022 р. Житомир : Поліський нац. університет, 2022. С. 79–82. (0,2 ум. друк. арк.).

- 17. Коценко М.С. Проблеми, напрями та перспективи розвитку органічного виробництва в Україні у післявоєнний час. Управління економічними процесами на макро- і мікрорівні: проблеми та перспективи вирішення : матеріали V Міжнародної наук.-практ. інтернет-конференції молодих учених, 25–26 травня 2022 р. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2022. 328 с. (0,08 ум. друк. арк.).
- 18. Коценко М.С. Концептуальні засади формування конкурентних переваг виробників органічної продукції на зовнішніх ринках. Трансформаційні зміни національної економіки в умовах євроінтеграції: зб. тез VI Всеукраїнської наук.-практ. конф., 7–8 груд. 2022 р. / Львів. нац. університет природокористування. Дубляни, 2022. С. 56–58. (0,12 ум. друк. арк.).
- 19. Коценко М.С. Конкурентне середовище виробників органічної продукції в Україні: основні тенденції та перспективи розвитку. Ukraine, Bulgaria, EU: Economic and Social Development Trends : materials VI International Scientific and Practical Conference (Burgas, Bulgaria, 26 August, 2022). Burgas : Avangard Prima, 2022. P. 38–45. (0,25 ум. друк. арк.).
- 20. Kotsenko M.S. Organic production as one of the tools for ensuring the principles of sustainable development. Development in Wartime Ukraine and the World : multidisciplinary conference for young researchers (Prague, Czech Republic, November 25, 2022). Prague, 2022. P. 52–53. (0,08 ум. друк. арк.).
- 21. Коценко М.С. Особливості та перспективи розвитку органічного землеробства у Житомирській області. 100-річчя Поліського національного університету: здобутки, реалії, перспективи : зб. праць учасників Міжнар. наук.-практ. конф., 1 листоп. 2022 р. Житомир : Поліський нац. університет, 2022. С. 284–286. (0,12 ум. друк. арк.).
- 22. Ткачук В.І., Коценко М.С. Європейський досвід державної підтримки виробництва органічної продукції. Економіка та підприємництво в умовах сучасних викликів : матеріали збірника Всеукраїнської наук.-практ. конф., 1 лютого 2023 р. Житомир : Поліський нац. університет, 2023. С. 290–296. (0,25/0,12 ум. друк. арк. Особистий внесок автора: аналіз досвіду країн Європи підтримки органічного виробництва).
- 23. Коценко М.С. Органічне виробництво в Україні: реалії та перспективи розвитку. Економіка та підприємництво в умовах сучасних викликів : матеріали збірника Всеукраїнської наук.-практ. конф., 1 лют. 2023 р. Житомир : Поліський нац. університет, 2023. С. 365–369. (0,16 ум. друк. арк.).
- 24. Концептуальні засади управління конкурентними перевагами органічної продукції. Сталий розвиток економіки: світовий досвід та перспективи України : монографія / за ред. В. І. Ткачука. Житомир : Поліський нац. університет, 2021. С. 20–30. (0,41 ум. друк. арк.).

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0121U109310

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ткачук Василь Іванович

2. Vasyl I. Tkachuk

Кваліфікація: д.е.н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5268-9175

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Поліський національний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493681

Місцезнаходження: бульвар Старий, 7, Житомир, Житомирський р-н., 10008, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Черевко Георгій Владиславович
2. Heorhii V. Cherevko

Кваліфікація: д.е.н., професор, 08.07.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0072-5816

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет природокористування

Код за ЄДРПОУ: 00493765

Місцезнаходження: вул. Володимира Великого, буд. 1, Дубляни, Львівський р-н., 80381, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Яценко Ольга Миколаївна
2. Olga M. Yatsenko

Кваліфікація: д.е.н., професор, 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4399-2217

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

Код за ЄДРПОУ: 02070884

Місцезнаходження: просп. Берестейський (Перемоги), 54/1, Київ, 03680, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кучер Анатолій Васильович

2. Anatolii V. Kucher

Кваліфікація: д. е. н., с.д., 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5219-3404

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Львівська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 02071010

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, буд. 12, Львів, 79013, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Місевич Микола Анатолійович

2. Mykola A. Misevych

Кваліфікація: к.е.н., доц., 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2018-4834

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Поліський національний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493681

Місцезнаходження: бульвар Старий, 7, Житомир, Житомирський р-н., 10008, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради Николюк Ольга Миколаївна

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Николюк Ольга Миколаївна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Куровська Наталія Олександрівна
Реєстратор	УкрІНТЕІ
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна